

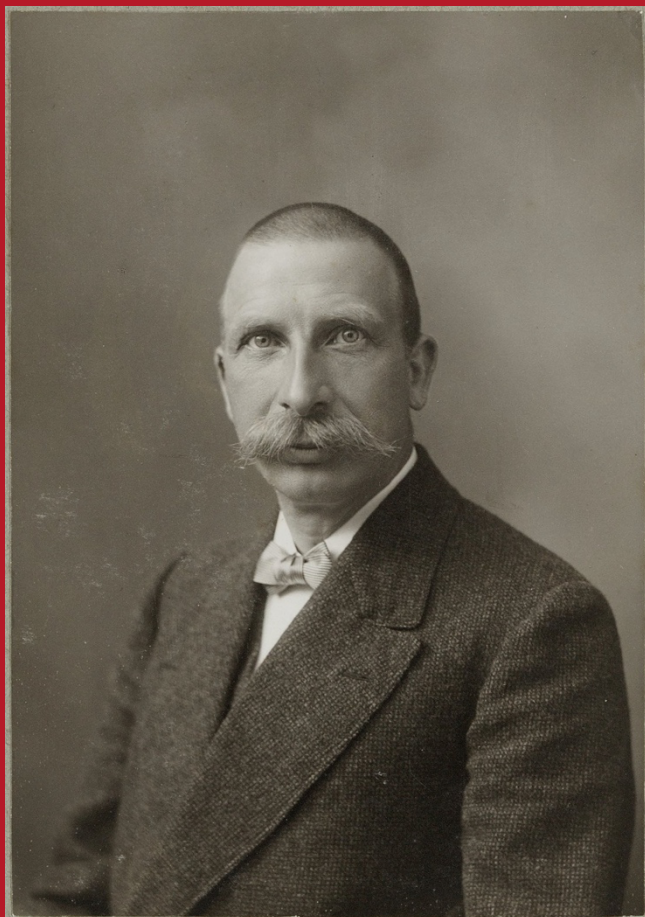

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Amstelland

Nummer 138 — oktober 2025

Uitgave van de NGV-Afdeling Amsterdam e.o.

Jac. P. Thijsse (1912)

Periodiek van de NGV-Afdeling Amsterdam e.o.

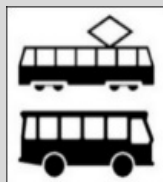
Inhoudsopgave	2
Van de redactie	3
Op de voor- en achterpagina; Rectificatie	3-4
Uitnodiging met agenda ALV 10 november 2025	5
Notulen ALV 14 april 2025	6-7
Aankondiging Lezing	8
Artikel: Abraham Luteijn (1886-1944) door B. Mijjer	9-10
Artikel: Vervolg Foto/naam uit het verleden door R. de Ruijter	11-17
Artikel: Winnaard Schepperle Award 2025	18
Artikel: Schrijven naar de toekomst	19
Vervolg kaft en pagina 3: Jac. P. Thijsse	19
Artikel: Lezing: Een kleine Geschiedenis van Joods Amsterdam door Sietske van der Veer Deel 1	20-30
Afdelingsbestuur, Redactie, Colofon, Lid worden van de NGV	31

Beeldverantwoording:

Kaft voor en achter: Zie bladzijde 3

Overige afbeeldingen: Zie bij de afbeeldingen

Al onze bijeenkomsten zijn in principe op de 2^e maandag* van de maand, *tenzij anders is aangegeven, in Buurthuis Lydia, Roelof Hartplein 2A, 1071 TT Amsterdam

Buurthuis Lydia is goed bereikbaar te voet, tweewielers, auto en met het openbaar vervoer.

Voor de deur stopt: **Tram 3, 5, 12 en 24.**

Check voor uw vertrek altijd een OV-reisplanner, zoals 9292.nl of GVB.nl.

Voor de auto geldt op straat tot 00.00 uur (middernacht) betaald parkeren. € 6,50* per uur. **Wijzigingen voorbehouden.*

Van de redactie

Voor u ligt Amstelland #138, editie oktober 2025.

Heeft u ook iets dat past binnen de context van dit blad, stuur dan uw bijdrage in voor een van de komende uitgaven.

Redactie-asd@ngv.nl

Ed van der Velden

Op de voorpagina:

Foto:

Titel: Jac. P. Thijsse;

Documenttype: Foto;

Collectie: Collectie Stadsarchief Amsterdam: albums;

Datering: 1912;

Inventarissen: <http://archief.amsterdam/archief/10054/135> ;

Rechthebbende: Auteursrechtvrij;

Afbeeldingsbestand: B00000005691;

Kwaliteit: Hoog.

Op de achterpagina:

Foto Boven:

Titel: Op Frankendael wordt een cursus gegeven voor leiders en belangstellenden van de Centrale Vereniging voor School- en werktuinen in Nederland;

Beschrijving: Deelnemers luisteren naar een rede van Dr. Jac. P. Thijsse over “Tuinen en kinderen”;

Documenttype: Foto;

Vervaardiger: Internationaal Persbureau N.V.;

Collectie: Collectie Stadsarchief Amsterdam: foto's;

Datering: 1928 ca.;

Inventarissen: <http://archief.amsterdam/archief/10003/27567> ; Geografische aanduiding: Straat: Frankendael;

Rechthebbende: Auteursrechtvrij;

Afbeeldingsbestand: ANWC00273000001;

Kwaliteit: Hoog.

Foto Onder:

Titel: Herdenking van het 25-jarig bestaan van de Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten in het Koloniaal Instituut (thans Tropenmuseum)

Mauritskade 63;

Beschrijving: Vooraan het dagelijks bestuur met in het midden v.l.n.r. Jan Drijver (2^e secretaris), mr. Van Tienhoven (voorzitter), Prins Hendrik, Jac. P. Thijsse (secretaris) en prof. Louis le Cosquino de Bussy;

Documenttype: Foto;

Vervaardiger: Vereenigde Fotobureaux N.V.;

Collectie: Collectie Stadsarchief Amsterdam: foto's;

Datering: 24 september 1931;

Inventarissen: <http://archief.amsterdam/archief/10003/010003019055> ;

Geografische aanduiding: Straat: Mauritskade,
Huisnummer van / tot: 63 – 63;

Gebouw: Koninklijke Instituut voor de Tropen;

Rechthebbende: Auteursrechtvrij;

Afbeeldingsbestand: OSIM0004001532;

Kwaliteit: Hoog.

Over **Jacobus Pieter Thijsse** is heel veel geschreven. (Maastricht 25 juli 1865 – Overveen 8 januari 1945). Nederlands schrijver, onderwijzer en natuurbeschermer. Op www.GenealogieOnline.nl is een deel van zijn stamboom te vinden. **Zie verder ook pagina 20.**

Rectificatie

In het verschenen artikel in Amstelland #137, september 2025, heeft Ron de Ruijter aangegeven dat er in zijn artikel foutjes zijn ingeslopen.

Pagina 26, 4^e regel van boven: "... 24 augustus 1833 als **tweede** kind"

Pagina 26, 7^e regel van onderen: "....Johanna om hun **tweede** zoon dan"
Tweede moet zijn **derde**.

Pagina 27, 8^e regel van onderen: ".... Jan heeft twee oudere broertjes en er **volgen** er nog een." Dat **volgen** moest natuurlijk **volgt** zijn.

En vanwaar dacht ik eerst dat Jan de tweede zoon was? Een verkeerde geboortedatum van zijn broertje in het bevolkingsregister. Een mooie, maar ook een bron waar helaas vaker fouten in staan. Ron de Ruijter

Uitnodiging afdelingsledenvergadering

Datum: Maandag 10 november 2025;
Tijd: Aanvang 19:30 uur,
zaal vanaf ongeveer 19:00 uur open;
Locatie: “Buurthuis Lydia”, Roelof Hartplein 2A,
1071 TT Amsterdam;
Onderwerp: Afdelingsledenvergadering.

U bent van harte Welkom!!

Agenda ALV 10 november 2025

- 1) Opening en vaststellen agenda
- 2) Mededelingen
- 3) Goedkeuring verslag ALV 14 april 2025
- 4) Voorbereiding Algemene Vergadering (AV) 23 november 2024
- 5) Rondvraag
- 6) Sluiting

VACATURE

De voorzitter van onze afdeling Amsterdam e.o. heeft in het vorige nummer ASL#137 een dringende **oproep** gedaan dat onze afdeling **nieuwe bestuursleden** nodig heeft. Wanneer u denkt dat lijkt mij wel, meldt U zich aan bij de secretaris. [secretaris. secretaris-asd@ngv.nl](mailto:secretaris-asd@ngv.nl)

Notulen Afdelings-Leden-Vergadering (ALV) 14 april 2025

Gehouden in “Buurthuis Lydia”, Roelof Hartplein 2A, 1071 TT Amsterdam

Aanwezig in totaal 16 leden inclusief bestuur.

1. Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur.

2. Mededelingen

Er zijn afmeldingen ontvangen van bestuursleden Mw. Stricker en Mw. Plat en de leden mw. M. Vulsma, dhr. en mw. E. van der Velden, dhr. en mw. P. Moreu, mw. E. Schnijder

3. Goedkeuring notulen ALV van 11 november 2024

Dit verslag wordt met algemene stemmen vastgesteld met dank aan de secretaris.

4. Goedkeuring jaarverslag 2024

Ook dit wordt met algemene stemmen goedgekeurd.

5. Bestuursverkiezing

Mevrouw W. Furrer-Kroes en mevrouw E.A.M. Stricker zijn reglementair aftredend. Mevrouw Furrer-Kroes stelt zich nog voor één periode van 3 jaar verkiesbaar. Mevrouw E.A.M. Stricker stelt zich eveneens verkiesbaar. Het bestuur stelt voor om beide dames te benoemen voor een volgende periode van 3 jaar.

Met algemene stemmen worden beide dames voor een volgende periode benoemd.

Mw. Furrer-Kroes geeft aan dat door een onzekere privé situatie het kan gebeuren dat zij zich eerder terug moet trekken.

De voorzitter maakt de leden duidelijk dat er voor de toekomst een onzekere situatie ontstaat omdat mw. Plat in een bestuursvergadering heeft aangegeven bij een volgende verkiezing (2027) niet meer beschikbaar te zullen zijn na 18 jaar een bestuursfunctie te hebben vervuld.

6. Voorbereiding Algemene Vergadering (AV 10 mei 2025)

De NGV is op financieel gebied in rustiger vaarwater gekomen, deze worden zeer goed bewaakt.

Het leden aantal is gezakt naar net beneden de 5000 leden, maar er zouden er meer bij moeten komen om de NGV te kunnen versterken.

Regelmatig worden er in Bunnik workshops gehouden over diverse onderwerpen, alleen is het animo daarvoor nog wat mager.

Er wordt ook steeds meer gesproken over digitalisering van zaken.

Er zijn afdelingen die zeer veel moeite doen om bestuursleden te vinden maar dat lukt vaak niet omdat men liever een korte periode ergens aan mee werkt.

Opheffing dreigt daarvoor bij 'Drenthe'. Het HB zet zich in om Hollands Noorderkwartier en West Midden Brabant weer bemenst worden met bestuursleden evenals bij Achterhoek.

Heel belangrijk is dat er in deze AV twee nieuwe hoofdbestuursleden gekozen kunnen worden.

Daardoor kunnen taken meer gespreid worden over de leden.

7. Benoeming/mandatering afgevaardigden naar de NGV Algemene Vergaderingen (AV. in 2025)

Het bestuur stelt voor om mevrouw W. Furrer-Kroes te benoemen tot afgevaardigde en de heer drs. K.E. Mensink tot plaatsvervangend afgevaardigde en hen mandaat te geven.

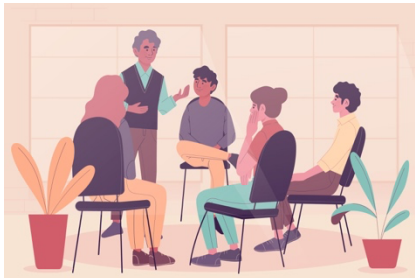
De benoeming en het mandaat geven krijgt de instemming van de aanwezige leden.

8. Rondvraag

Dhr. C. Hekken vraag om meer aandacht te vragen voor de NGV en tevens voor onze afdeling bij AT5. Dhr. J. van Looij vult dit aan met de vraag om Radio Noord Holland te benaderen.

9. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 19.55 uur.

Bron: NL.Freepik.com

Aankondiging Lezing 10 november 2025

Datum: maandagavond 10 november 2025
Tijd: start lezing 20:00 uur
Locatie: “Buurthuis Lydia”
Roelof Hartplein 2A, 1071 TT Amsterdam;
Onderwerp: Lezing: “Onderzoek naar Joodse Voorouders”
Spreker: mevrouw Regina Philip

Onderzoek naar Joodse Voorouders”

Vanavond zal Regina Philip ons vertellen hoe om te gaan met het onderzoek naar Joodse voorouders.

Veel aspecten van Joodse genealogie zijn vergelijkbaar met niet-Joodse genealogie, maar er zijn ook specifieke kenmerken en uitdagingen die uniek zijn voor het onderzoek naar de Joodse gemeenschap.

Met name onderzoek vóór 1811 kan voor een ‘vastloper’ zorgen omdat er geen gebruik gemaakt kan worden van bijvoorbeeld kerkboeken.

Wilt u hier meer over weten, kom dan naar deze lezing.

start.voorouders.eu

Ruim 3.200 genealogische
en historische bronnen

waarvan

meer dan 600 links
naar Joodse bronnen

Abraham Luteijn 1886 – 1944

Door: Boudewijn Mijjer

Abraham Luteijn, Hoofdinspecteur van Politie te Amsterdam, werd op 5 september 1944 in concentratiekamp Vught door de Duitsers gefusilleerd wegens tegen hen gepleegde verzetsdaden. Hij behoorde tot een beperkte groep van de hogere rangen in het korps van Amsterdam, dat actief verzet pleegde, iets wat bij de lagere rangen veel meer voorkwam.

Het begon 13 jul 1942 als Abraham Luteijn in gijzeling wordt genomen, van zijn functie

ontheven en overgebracht naar het Oranjehotel in Scheveningen. Dat gebeurt nadat Hoofdcommissaris Versteeg door de Duitsers is geschorst en vervangen door de pro-Duitse Sybren Tulp. Oorzaak daarvan was, volgens de Duitsers, het gebrekkig optreden van de politie tijdens de Februaristaking.

Interessant is dat deze Tulp, samen met de door de Duitsers geplaatste burgemeester van Amsterdam Voûte, de hoogste Nederlandse bestuurders waren die leidinggaven aan een apparaat, dat medewerking gaf aan wegvoering van de joden.

De gijzeling van Abraham Luteijn duurde tot 21 december 1942, door vrijlating op die datum is ook de schorsing opgeheven en wordt Abraham weer in zijn functie herstelt.

Op 17 juni 1944 wordt hij opnieuw geschorst nadat hij door de SD in bewaring is gesteld, opnieuw beschuldigd van verzetsdaden tegen de Duitsers. Achteraf blijkt dat het mede een gevolg is van verraad van collega's. Hij wordt, als gijzelaar, getransporteerd naar Kamp Haaren in Haaren (NB) en van daaruit, enige tijd later, afgevoerd naar concentratiekamp Vught om op 5 september 1944 (Dolle Dinsdag) te worden gefusilleerd.

Zijn lichaam is via de verbrandingsoven verdwenen in de asput in het Kamp.

Abraham Luteijn is geboren te Nieuwvliet op 12 maart 1886. Hij treedt in dienst van het korps politie Amsterdam op 1 mei 1909 en aangenomen in de laagste rang. In de loop der jaren bereikt hij de rang van Hoofdinspecteur en in 1942 ook de functie van Ondercommandant OD-AHK.

Abraham Luteijn trouwt op 5 juni 1913 met Margaretha Mijjer (1893 – 1971). In het huwelijk worden vier dochters geboren: Margaretha 1914 – 1919, Else 1916 - 2001, Louise 1918 – 1921 en Eleonora 1924 – 1970.

Het huwelijk houdt geen stand. Op 14 juni 1934 wordt een scheiding uitgesproken en trekken de partners hun eigen plan. Abraham trouwt opnieuw op 22 juli 1936 met Everdina Kollen (1887 – 1944). Margaretha krijgt een relatie met Piet de Jong (1897 – 1983) waaruit op augustus 1934 een zoon geboren wordt: Boudewijn genoemd. Zowel het nieuwe huwelijk als de relatie zijn geen succes en er volgt opnieuw een scheiding en een verbreking van relatie. Abraham en Margaretha hebben hun contact nooit verbroken en besluiten dat weer te verdiepen. Het resultaat is dat Boudewijn de naam Luteijn mag dragen en als zodanig wordt ingeschreven in het geboorteregister van zijn geboortestad Leiden.

Inmiddels is de oorlog uitgebroken en zitten beiden diep in de vele facetten van het Nederlandse verzet. Daardoor ontstaat er een latrelatie en besloten wordt om pas na de oorlog opnieuw te trouwen gezien de risico's van deelname aan weerstand tegen de Duitsers. Gedurende die periode is er intense briefwisseling en korte bezoeken in Leiden, waarin Abraham steeds vraagt: hoe het met 'de jongen' gaat. Zelf had hij graag, naast zijn dochters, ook een zoon gehad en dat was nu feitelijk gebeurt.

De laatste brief die Margaretha ontving kwam uit kamp Vught, van een kamergenoot, die vertelde over de laatste uren voor de fusillade. Hoe Abraham pas een half uur voor zijn dood te horen kreeg dat hij door het vuurpeloton zou sterven. In de brief stond dat hij stierf zoals hij was: beheerst, rustig, stoer en integer.

Na de oorlog werd mijn achternaam officieel weer gewijzigd van Luteijn naar Mijjer en heb ik nu dezelfde achternaam als mijn moeder.

Boudewijn Mijjer

Toevoeging. Naar mijn weten zijn er van het politiekorps Amsterdam in totaal 54 mensen door de Duitsers omgebracht door fusillades. B.M.

Familiegebeurtenis uit het verleden

Nelis de Ruijter en het Binnengasthuis

Op welke leeftijd hij begon met werken is niet bekend, maar op zijn zeventiende is mijn overgrootvader Nelis de Ruijter¹ zoals hij genoemd wordt, al aan het werk als timmerman in de bouw. Timmerman is hij zijn hele leven lang gebleven. Volgens familieoverlevering maakt hij zelf de houten kozijnen voor het huis van zijn zoon Henk dat na zijn pensionering onder zijn bewind in Randwijk gebouwd wordt.²

Afb. 1. Nijburgse straat 55 Randwijk in aanbouw.

Foto in bezit van Theo de Ruijter

¹ Officieel heet Nelis, Cornelis Johannes

² Info van Theo de Ruijter, kleinzoon van Nelis

Herinnering in juni 2024 van Theo, zoon van Henk: “Wat me nog te binnen schiet, mijn vader en moeder zijn 27 juli 1933 getrouwd; het huis is dus opgeleverd een maand voordat Nelis 68 jaar werd. Dat Nelis een moderne ‘aannemer’ was herinner ik me uit de woorden van mijn moeder, die hem ‘s zondags uit de kerk, een paar weken voor hun trouwen om de sleutel vroeg om aan bekenden of familie alvast het huis te laten zien waarop Nelis antwoordde: als de laatste termijn betaald is krijg je de sleutel.

Ben ik nooit meer vergeten.”

Het is dinsdag 31 oktober 1882. Nelis woont als oudste zoon nog thuis bij vader Jan en moeder Maria in de Rustenburgerstraat 194 in Nieuwer Amstel, iets ten zuiden van Amsterdam. Hij heeft vier zussen en vier broers, waarvan het jongste broertje Henk pas negen maanden oud is. Die Rustenburgerstraat bestaat nog steeds, maar ligt tegenwoordig door de annexatie van Nieuwer Amstel in 1896 in Amsterdam.

Nelis werkt die dagen nauwelijks een kilometer van huis af, in een “nieuw gebouw” aan de Weteringschans in het naburige Amsterdam.

De Weteringschans is in 1882 een nieuwe straat in Amsterdam ten zuiden van de Lijnbaansgracht. Tegenwoordig behoort de Weteringschans tot het centrum van Amsterdam. Er wordt in 1882 gebouwd op de plaats van de gesloopte Amsterdamse stadsmuren uit de vijftiende eeuw.

De veiligheidsmaatregelen in die tijd in de bouw zijn niet zoals nu. In ieder geval valt Nelis van de tweede verdieping naar beneden.

Nelis raakt zodanig gewond dat hij naar het toenmalige Binnengasthuis gaat, twee kilometer verwijderd van de Weteringschans aan de Oudezijds Voorburgwal.

Of Nelis zelf nog loopt, of per (hand)kar gebracht wordt, is niet bekend. In het Binnengasthuis blijkt dat zijn rechterschouder gebroken is.

Afb. 2. Zicht op het Binnengasthuis, Oudezijds Voorburgwal 235, 1875-1883. Foto: Andreas Theodorus Rooswinkel, Beeldbank Stadsarchief Amsterdam

Het Binnengasthuis is al in de late middeleeuwen gesticht door het religieuze Sint Pietersgilde en heet oorspronkelijk ook het Sint Pietersgasthuis. Uiteindelijk wordt het een instelling voor Amsterdamse ziekenzorg. Vanaf 1828 wordt het Binnengasthuis ook een opleidingsinstituut voor medici. Uiteindelijk is het opgegaan in het huidige AMC.

Nelis wordt opgenomen in de mannenzaal op de afdeling Verband (Tegenwoordig heet dat Chirurgie) en krijgt kribbe (bed) nr. 3. Die kribben zijn in die tijd van ijzer. Er is ook een plank voor kleren beschikbaar.

Als Nelis in het Binnengasthuis ligt, is de ziekenverzorging nog van een miserabel niveau. De nadruk ligt op verzorging en niet op verpleging of genezing. Veelal werken er ongeschoolde mensen en is er nog geen onderscheid tussen verplegend en verzorgend personeel.

Er zijn overigens meerdere familieleden van Nelis opgenomen geweest in het Binnengasthuis³. De grootvader van Nelis, Cornelius de Ruijter is er 40 jaar eerder stervende binnengebracht. Ook Nelis moeder, Maria Jutte, heeft er enkele keren gelegen.

Van privacy is in 1882 nog geen sprake zoals op de bijgaande foto van de mannenzaal uit 1897 te zien is.

Afb. 3. Mannenzaal ca. 1897. Beeldbank Stadsarchief Amsterdam.

³ Bron: Patiëntenregisters Binnengasthuis Amsterdam

Tegenwoordig is het verblijf bij een dergelijke verwonding wellicht enkele dagen en herstel je verder thuis. Nelis verblijft echter 46 dagen in het Binnengasthuis. Negen dagen voor kerst 1882, op zaterdag 16 december, wordt hij uit het gasthuis ontslagen. Hoewel Nelis nog thuis woont en wellicht ook thuis verzorgd kan worden blijft hij toch lang in het Binnengasthuis. Het kan te maken hebben met de trend in de tweede helft van de negentiende eeuw dat mensen door betere mogelijkheden in ziekenhuizen kozen voor verblijf daar in plaats van verzorging thuis. Maar wellicht was er thuis geen mogelijkheid hem te verzorgen met al die kinderen.

Aangezien Nelis zijn verdere hele leven als timmerman werkt en ik nooit iemand in de familie iets over deze gebeurtenis heb horen vertellen, is aannemelijk dat de schouder goed hersteld is.

Wat is de bron van dit verhaal? In het Amsterdamse Binnengasthuis werden jaarlijks patiëntenregisters bijgehouden. Deze zijn gearhiveerd bij het Stadsarchief Amsterdam. In de registers zijn o.a. data van binnenkomst en ontslag, leeftijd, beroep, namen van ouders e.d. genoteerd. Ook de reden van opname wordt vaker vermeld, zoals ook bij onze Nelis. Wat wel opvalt is dat zowel in de voor-als achternaam een fout staat. Cornelius wordt als Cornelis en Ruijter als Ruiter geschreven, maar de overige gegevens kloppen.

Nelis in het patiëntenregister.

Ingekomen	N. der kinderen	N.A.A.R.	Ged.-dienst	Onder-don.	Beroep.	Gebied of Opgewand.	Kinderen bij de W.	Gebort-plaats.	Woonplaats.	NAMES der OUDERS.	Woonplaats.	Uitgegaan.	Overleden.	Dagen verpleegd.	N. der Buit-Blijven.
31 October	20	L. Ruijter, 20	25		Timmerman	van het g. dienst	1	L. Ruijter, 336	T. Ruijter, 336	Cornelis Ruijter, 336	T. Ruijter, 336	19		46	19
31 October	5	L. Ruijter, 5			Timmerman	van het g. dienst	1	L. Ruijter, 336	T. Ruijter, 336	Cornelis Ruijter, 336	T. Ruijter, 336	19		46	19

Afb 4. Patiëntenregister 1882 met in tweede regel de gegevens van Nelis.

Amsterdam in de 19^e eeuw met locaties waar dit verhaal zich afspeelt.

Afb. 5. Uitsnede uit plattegrond van Amsterdam 1890 met grachtengordel. Uitgegeven door Tj. van Holkema.
Blauwe pijl wijst naar Binnengasthuis, rode pijl wijst naar Weteringschans.
Beeldbank Stadsarchief Amsterdam.

Geraadpleegde literatuur.

- Nadeche Diepgrond: Een poort naar de dood en verblijfplaats van 'ongelukkigen', 2021.
- G. Hellinga: De voormalige Amsterdamse Clinische school en het Binnengasthuis 1828-1867, 1928.
- Wikipedia: Binnengasthuis (Amsterdam) en Weteringschans, versie juni 2024.
- Gemeente Amsterdam: De Weteringschans: van stadsmuur tot fietsstraat, 2019.
- Stadsarchief Amsterdam: Patiëntenregisters 1818-1899

Ron de Ruijter

wordt vervolgd!

Bron: NL.Freepik.com

Ingezonden artikel

Winnaar Schepperle Award 2025

Op 27 september 2025 werd, tijdens het landelijk evenement in Leiden, de winnaar van de Schepperle Award 2025 gekozen.

Er waren drie goede en waardevolle projecten genomineerd:

1^e Nominatie: Project over *“Brabanders van Afrika tot Zeelst en verder”*, toegelicht door Willem van der Zon.

2^e Nominatie: Artikel *“Dirk van Alkemade en het Huys te Zassenem”*, geschreven en ingeleid door de auteur Aad van der Geest.

3^e Nominatie: Project van de *“Werkgroep Middeleeuws Vlechtwerk”*. Dit is een database met genealogische gegevens van ongeveer 140.000 personen die vóór 1700 zijn geboren. De toelichting is gegeven door Rob Dix.

Het publiek koos als **winnaar** het project van de **“Werkgroep Middeleeuws Vlechtwerk”**. Namens de werkgroep nam Rob Dix de felicitaties, de sculptuur en de bijbehorende cheque in ontvangst.

Tekst: Ontleend van Website NGV, 4 oktober 2025

Foto's: Anny Kayser

Ingezonden artikel

Schrijven naar de toekomst

Schrijven naar de Toekomst (SndT) bestaat sinds 2020. Het is een project van het Stadsarchief Amsterdam. Op 27 oktober 2025 geeft Schrijven naar de Toekomst 750 brieven van dit project aan de stad als verjaardagscadeau. Brieven schrijven is goed voor jou én voor de stad. Het zorgt voor meer verbinding en begrip. U kunt uw papieren brief sturen naar: Schrijven naar de Toekomst, Veemarkt 83, 1019 DB Amsterdam. Of stuur je brief naar: contact@schrijvennaardetoekomst.nl Wil je een brief terug? Laat je koppelen aan een stadgenoot. Doe ook mee en schrijf je in via: www.schrijvennaardetoekomst.nl/schrijven

Ontleend aan de nieuwsbrief en website van het Stadsarchief Amsterdam

Vervolg van pagina 3 en foto kaft. **Jac. P. Thijsse**, de bekende bioloog, was een zoon van Jacobus Thijsse en Catharina Johanna Priester. Hij trouwde in 1891 met Helena Christina Petronella Bosch en had 2 kinderen. De genealogie van de familie Thijsse is online terug te vinden op genealogieplatforms, waar ook zijn geboorteplaats (Maastricht) en overlijdensdatum (8 januari 1945) staan vermeld.

- **Geboorte:** Jacobus Pieter (Jac. P.) Thijsse werd geboren op 25 juli 1865 in Maastricht.
- **Ouders:** Zijn ouders waren Jacobus Thijsse en Catharina Johanna Priester.
- **Gezin:** Hij trouwde op 30 juli 1891 in Amsterdam met Helena Christina Petronella Bosch en samen kregen ze 2 kinderen.
- **Overlijden:** Hij overleed op 8 januari 1945 in Overveen.
- **Jeugd:** Hij woonde als kind in Grave en Woerden, voordat hij zich in 1878 in Amsterdam vestigde.
- **Genealogische informatie:** Verdere details over zijn familiegeschiedenis zijn te vinden op onlinestamboomwebsites zoals Geneanet en GenealogieOnline.

Ingezonden artikel

Lezing: Een kleine Geschiedenis van Joods Amsterdam door Sietske van der Veen

Door: Ton Brosse

Uittreksel deel 1 uit deze lezing van 11 oktober 2025.

Deel 2 komt de volgende keer.

Sietske begon haar lezing met een aantal vragen te stellen over wat de aanwezigen wisten over de joden in Amsterdam

1^e. Hoeveel joden wonen er in Amsterdam?

Zijn dat er ± 15.000 of ± 50.000 ?

Oplossing: ± 15.000

2^e. Wat is de vertaling van "Mokum"?

Is dat Jiddisch voor 'plaats', of is dat Hebreeuws voor 'Hoofdstad'?

Oplossing: Jiddisch voor Plaats

3^e. Waar staan de mussen en halsbandparkieten voor op het beeld van Spinoza?

'De diversiteit in de stad' of 'de huisdieren die Spinoza hield'?

Oplossing: De diversiteit in de stad

4^e. Op welke begraafplaats liggen de meeste Joden begraven?

Is dat op Zeeburg of is dat in Muiderberg?

Oplossing: op Zeeburg

5^e. In welk jaar kregen de Joden in Amsterdam burgerrechten?

Was dat in 1796 of in 1848?

Oplossing: in 1796

6^e. Wie was de belangrijkste opperrabbijn in Amsterdam rond de vorige eeuwwisseling?

Was dat Opperrabbijn 'Dünner' of Opperrabbijn 'Dikker'?

Oplossing: Opperrabbijn Dünner

7^e. Wat was de expertise van Professor Kokadorus?

Was dat 'Arbeidrecht' of 'Kleinhandel in ongeregelde marktwaren'?

Oplossing: Kleinhandel in ongeregelde marktwaren

8e. In welke wijk woonden procentueel de meeste Joden?

Was dat de 'Jodenbuurt' of was dat de 'Transvaalbuurt'?

Oplossing: de Transvaalbuurt

9e. Wie was geen Jood? Was dat 'Zwarte Joop' of 'Thérèse Schwartze'?

Oplossing: Thérèse Schwartze

10e Hoeveel Joodse burgemeesters heeft Amsterdam gehad?

Waren dat 'vier' of waren dat 'zes'?

Oplossing: Vier: Samkalden, Polak, Van Thijn en Cohen

De algemene kennis van deze vragen was redelijk groot onder de aanwezigen.

De komst van de Sefardische Joden uit Spanje en Portugal

Door de Katholieke Koningen Ferdinand en Isabel werd op 31 maart 1492 het Edict van Granada uitgevaardigd. Dat hield in dat alle Joden in Spanje zich moesten bekeren tot het rooms-katholieke geloof. Als zij dat niet deden moesten zij Spanje verlaten. Een aantal bekeerde zich maar hield in het geheim toch hun joodse religie aan. Deze zo geheten Sefardische joden werden Marranen of Conversos genoemd. Velen vluchtten naar Portugal waar zij, na de inname door Spanje in 1497, opnieuw moesten vluchten naar o.a. Italië, Noord-Afrika, Noord-Europa en het Ottomaanse Rijk.

Ook kwamen zij o.a. naar Antwerpen, Hannover en Hamburg. Vanwege de strijd en verbanning door de Spaanse inquisitie streken veel Sefardische joden neer in Amsterdam. De veelal rijke en belangrijke handelaren met vaak adellijke titels zoals Mendes da Costa en Henriques de Castro, spraken Portugees en vestigden zich in en rond de Breedestraat en Vlooienburg. De Sefardische joden hadden veel handelscontacten in het Middellandse Zeegebied, Brazilië en West-

Indië. Zo werd Amsterdam een internationaal handelsnetwerk in het Caribisch gebied en Nieuw Amsterdam.

De Portugees joodse gemeenschap in Amsterdam groeide uit tot ± 3.000 zielen.

Menasseh ben Israël

Rabbiijn Menasseh Ben Israël werd geboren in 1604 in Madeira, één jaar nadat zijn ouders Portugal verlaten hadden vanwege de Inquisitie. Hij droeg toen de naam Manoel Dias Soero. Zijn familie ging in 1610 naar Nederland. Dit was tijdens de Nederlandse Opstand (Tachtigjarige jarige oorlog; 1568 – 1648) gedurende het Twaalfjarig bestand.

Menasseh werd niet alleen als rabbijn en schrijver beroemd, maar ook als drukker. Hij stichtte de eerste Hebreeuwse drukkerij in Nederland in een pand dat stond op de Binnen Amstel (latere locatie de Zwanenburgerstraat¹ 61). Een van zijn eerste werken was El Conciliador. Dit boek werd onmiddellijk bekend en trachtte een aantal tegenstrijdigheden in het Oude Testament op te lossen. Menasseh correspondeerde met Gerhard Johann Vossius, Hugo Grotius en Pierre Daniel Huet. In 1683 besloot hij om naar Brazilië te vertrekken omdat hij niet voldoende kon verdienen om zijn gezin in Amsterdam te onderhouden, maar dit bleek onnodig omdat hij door de Pereiras werd aangesteld om een college te stichten.

In 1644 ontmoette hij Antonio de Montesinos, die hem ervan overtuigde dat de Noord-Amerikaanse Indianen afstammelingen waren van de verloren 10e stam uit Israël. Deze zogenaamde ontdekking voedde Menassehs hoop op de komst van de Messias. Hij was ervan overtuigd dat de Messias pas zou komen als in elk gebied van de bekende wereld Joden zouden wonen. Vervuld van dit idee richtte hij zijn aandacht op Groot-Brittannië, waar de Joden sinds 1290 verbannen waren. Hij kreeg veel steun vanuit de christelijke hoek in Engeland. De vraag over het her-toelaten van Joden werd in Engeland steeds urgenter, ook vanwege de groeiende wens naar godsdienstvrijheid. In 1650 verscheen er een Engelse versie van de “Hope of Israël”, een document dat de publieke

opinie veranderde.

Oliver Cromwell kreeg sympathie voor de Joodse zaak, deels vanwege zijn tolerante inslag maar vooral vanwege het vermeende belang voor de Engelse handel. Op dat moment kregen de Joden volledige burgerrechten in de kolonie Suriname, die sinds 1650 Brits was. Menasseh kwam in 1655 in Londen aan. Terwijl hij in Londen was werd in Amsterdam zijn student Spinoza² door de Amsterdamse rabbijnen geëxcommuniceerd. Menasseh bleef twee jaar in Londen en kort na zijn vertrek kreeg hij een pensioen van Cromwell. Hiervan heeft hij geen gebruik kunnen maken omdat hij hiervoor al overleed.

Menasseh overleed in Middelburg op 20 november 1657 (14 kislev 5418) terwijl hij het lichaam van zijn zoon Samuel naar huis haalde om te begraven. Zijn graf is op Beth Haim³ in Ouderkerk aan de Amstel.

Joods Amsterdam in de 17^e en de 18^e eeuw

In de loop van de 17^e eeuw kwamen opnieuw joodse immigranten naar Amsterdam. Nu uit Centraal- Oost- en deels West-Europa zoals Duitsland. Deze Hoogduitse of Asjkenazische joden waren gevlucht voor de vervolgingen (pogroms) in Midden- en Oost-Europa. Zij vestigden zich op de, rond 1600 aangeplempte stadseilanden Vlooienburg, Uilenburg, Rapenburg en Valkenburg. Dit laatste stadseiland werd ook wel Marken genoemd. Zijn spraken Jiddisch, een mengelmoes van vroeg Duits en Hebreeuws. Deze Asjkenaziem hadden veel invloed op het taalgebruik in de stad. Wie kent niet de woorden als porems, jat en schlemiel?

Hoewel de joden veelal dicht bij elkaar woonden, had Amsterdam niet echt een getto!

Eind 17^e eeuw telde de Hoogduitse gemeenschap ± 20.000 zielen.

Vóór 1616 was het in de Protestantse Republiek niet toegestaan de joodse religie in het openbaar te belijden. In de buurt van de Leprozen- en Houtgracht (nu het Waterlooplein) bouwde men drie, *niet vanaf de straat herkenbare*, Sefardische synagogen. Tussen 1602 en 1610 Bet

Jacob, tussen 1608 en 1612 Neve Sjalom en in 1618 Bet Israël. In 1616 legaliseerde de stadsregering de aanwezigheid van joden in Amsterdam. Vanaf 1622 werkten de synagogen samen en in 1639 voegden men de gemeenten samen tot de gemeente Talmud Tora. De in 1671 gebouwde Grote Sjoel vormt tegenwoordig, samen met de Obene Sjoel (1695), de Dritt Sjoel (1700/1778) en de Neie Sjoel (1750/1752) het Joods Historisch Museum. Ook de aan het Jonas Daniël Meyerplein grenzende Portugees-Israëlitische Synagoge werd in 1675 geopend.

Amsterdam als invloedrijke Kehilla: wereldcentrum van de drukpers

De Kehilla (meervoud: Kehillot) is de lokale joodse gemeenschapsstructuur die in het begin van de twintigste eeuw werd hersteld als een modern, seculier en religieus vervolg op de qahal in Midden- en Oost-Europa, meer bepaald in de Tweede Republiek Polen, Estland, Letland, het Koninkrijk Roemenië, Litouwen en de Oekraïense Volksrepubliek, tijdens het interbellum (1918-1940), in toepassing van de nationale persoonlijke autonomie.

In tegenstelling tot de oude Qahal/Kehilla, die in 1844 door tsaar Nicolaas I in het Russische Rijk werd afgeschaft, werd de moderne Kehilla-raad gekozen als een gemeenteraad, met lijsten van kandidaten die werden voorgedragen door de verschillende joodse partijen: Agudat Yisrael, de religieuze en niet-religieuze zionisten, maar ook de marxistische bundisten en poalisten, de liberaalgezinde seculiere folkisten, enzovoort. Het oorspronkelijke project, zoals ingediend door de joodse delegaties op de Vredesconferentie van Parijs in 1919, was om voor elke staat een Nationale Joodse Raad op te richten, bestaande uit vertegenwoordigers van de verschillende Kehilla-raden, zoals de voormalige Raad van Vier Landen.

Informeel kan Kehilla een allesomvattende term zijn die verwijst naar de gehele religieuze en seculiere samenleving van een joodse

gemeenschap,[5] vooral met betrekking tot moderne Ashkenazische orthodoxe buurten.

Op de Rapenburgerstraat 175-177 was het Nederlands-Israëlitisch Seminarium gevestigd. Het was een onderwijsinstelling voor Joodse onderwijzers en rabbijnen en werd op 26 februari 1814 bij Koninklijk Besluit opgericht.

Het seminarium was op opleidingsgebied een voortzetting van Beth Hamidrasj Ets Haim⁴, opgericht in 1717 door de Amsterdamse opperrabbiijn Arjeh Leib. Deze school richtte zich op het geven van onderwijs aan minvermogende Joodse jongens. In 1760 werd door Leibs zoon, opperrabbiijn Saul Löwenstamm (1717-1790), de stichting *Sa'adat Bachoeriem* opgericht, die met behulp van schenkingen ook aandacht schonk aan de levensbehoeften van de leerlingen. Vanaf 1781 werden ook zoons van mensen die ten minste een jaar lid waren van deze stichting toegelaten als leerling. De school kreeg een officiële status in 1810.

Van groot belang werd Joseph Hirsch Dünner in de tweede helft van de negentiende eeuw. Hij was eerst als leraar en vanaf 1911 als rector aan het seminarium verbonden, vóór hem was Ph. J. B. Gobits de rector. Dünner reorganiseerde de school en moderniseerde het onderwijs en de rabbijnse literatuur. Er werd aan het seminarium een gymnasium verbonden, waardoor leerlingen konden doorstromen naar de universiteit. Leerlingen van Dünner waren onder anderen Abraham Samson Onderwijzer⁵ en Tobias Tal, beiden later opperrabbiijn.

Rapenburgerstraat 177 – Toynbee-Hal

Rond 1904 was op dit adres ook de Toynbee-Hall gevestigd. Er werden onder andere lessen gegeven voor analfabeten en een boekhoudcursus en de advertenties verschenen ook buiten de Joodse pers, dus dit was een algemeen initiatief. Het lijkt erop dat het de Amsterdamse vestiging was van een initiatief in East-End in Londen. Daar ontstond de Toynbee Hall in 1884 op initiatief van de predikant Samuel Barnett en diens

vrouw Henrietta. Het was een vestiging in het verpauperde Oost-Londen waar studenten uit Oxford geacht werden zich in te leven in de wereld van de armen om met hen een gemeenschap te vormen. Wellicht was er een combinatie tussen de studenten van het Seminarium en de grote arme en ongeletterde bevolking van Amsterdam.

Volgens de Talmoed zijn de tien dingen die een stad nodig heeft om een Torah-geleerde in staat te stellen er te studeren: "[een] rechtbank die [straft] met zweepslagen en [met straffen]; een liefdadigheidsfonds, ingezameld door twee en verdeeld door drie; een synagoge; een badhuis; een toilet; een arts; een chirurg; een notaris; (een slager); en een leraar voor kinderen.

Mokum Alef en de mediene

Mokum is het Jiddische woord voor 'plaats' of 'veilige haven'. Het is afgeleid van het Hebreeuwse woord makom. In het Jiddisch werden de namen van sommige steden in Nederland en Duitsland afgekort tot Mokum en werd de eerste letter van de naam van de stad, getranslateerd in het Hebreeuwse alfabet, eraan toegevoegd. Steden die op deze manier werden genoemd, waren Amsterdam, Berlijn, Delft en Rotterdam. Mokum, zonder Aleph, wordt in Nederland nog steeds vaak gebruikt als bijnaam voor de stad Amsterdam. De bijnaam werd aanvankelijk beschouwd als een voorbeeld van Bargoens, een vorm van Nederlands jargon, maar in de 20e eeuw verloor het zijn negatieve klank en wordt het nu door Amsterdammers gebruikt als bijnaam voor hun stad in een sentimentele context. Voorbeelden zijn het lied: "Brand in Mokum"; Mokum 700, een tentoonstelling in het RAI Amsterdam Convention Centre ter ere van het 700-jarig bestaan van Amsterdam in 1975; Mokum in Hi-Fi, een album

van Ben van Gelder en Reinier Baas; en "Mama Mokum", een lied uit 1997 over Amsterdam, van Ramses Shaffy.

Sjabtai Tsvi

Sjabtai Tsvi beter bekend als Sabbatai Zevi was een Sefardische rabbijn en kabbalist. Hij verkondigde dat hij de joodse Messias was en kreeg aanvankelijk veel aanhang. Tsvi is de grondlegger van zowel de Dönme-groep, die bloeide tijdens het Ottomaanse Rijk en elementen van het jodendom, christendom en de islam omvat, alsook van de beweging van het joodse sabbatianisme.

De verschijning van de mystieke Messias Sjabtai Tsvi (1626-1676) in 1665/1666 zorgde voor veel beroering. Gestimuleerd door zijn 'profeet' Nathan van Gaza had Sjabtai zich in 1665 in Gaza uitgeroepen tot de door Joden langverwachte Messias. Een dergelijke messiaanse beweging trof vruchtbare grond onder Asjkenaziem, die zoveel leed hadden ondergaan na de vervolgingen in Polen en Oekraïne in de jaren 1648-1655. Sefardiem waren evenzeer gevoelig voor de idee van het einde van de ballingschap en het begin van een messiaans tijdperk na de verdrijving uit Spanje en de vervolgingen van Conversos door de Inquisitie. Bovendien waren veel Joden ontvankelijk voor deze spirituele messiaanse beweging, omdat zij beïnvloed werden door de mystieke stroming van de Luriaanse kabbala. Die had zich sinds de zestiende eeuw ontwikkeld en verspreid vanuit het spiritueel centrum in Safed. In heel Europa, en ook in de Republiek, was de furore groot toen het bericht de Joodse gemeenschap bereikte dat de Messias was verschenen. Rijk en arm voelden zich aangetrokken tot de beweging en raakten in vervoering. Handel stokte en bezittingen werden verkocht. Aan liefdadigheid werden enorme bedragen geschonken. Boeken vol gebeden tot inkeer en boetedoening in het Hebreeuws, Spaans en Portugees rolden in Amsterdam van de pers, met afbeeldingen van de Messias gezeten op een troon.

In de zomer van 1666 werden twee brieven geschreven en uitgestuurd door leden van de jesjiewot Yeshuot Meshiho en Tora Or om Sjabtai

Tsvi te verwelkomen als de messias. Schepen werden ingehuurd om armen naar het Heilige Land te vervoeren. Maar ook rijken maakten zich op tot vertrek naar Eretz Israël, zoals de vermaarde koopman Abraham Israël Pereyra, die eerder dat jaar onder invloed van de beweging het boek *La Certeza del Camino* over moraliteit, inkeer en boetedoening had geschreven.

Toch was niet iedereen overtuigd en ondervond de beweging zowel onder Asjkenaziem als onder Sefardiem veel kritiek. Jacob Sasportas, de latere chacham van de Amsterdamse Portugese gemeente, was een tegenstander par excellence. Toen Sjabtai Tsvi zich tot de islam bekeerde (en enkele Joden met hem), was de ontnuchtering groot. Hoewel de draad weer werd opgepakt en men overging tot 'business as usual', bleef een deel van de Joden in het geheim de beweging trouw. De Amsterdamse rabbijn Salomon Ayllon (1664-1728) en de Asjkenazische koster Leib ben Oizer zijn daarvan een treffend voorbeeld. In Turkije bestaat nog steeds de Islamitisch-Joodse Doenmeh-sekte, afstammelingen van de bekeerlingen rond Sjabtai Tsvi.

Anti-joods sentiment: 1748, oproep tot een diamantgilde

Armoede onder Joden in de Republiek was mede te wijten aan de beperkende economische maatregelen, die Joden in Amsterdam en in andere steden en dorpen van de Republiek waren opgelegd. Een gezamenlijk verzoek van de leiders van de Portugees- en Hoogduits-Joodse gemeentes in het midden van de achttiende eeuw aan het stadsbestuur van Amsterdam om aan het gildeverbod een eind te maken, liep op niets uit. De gilden hadden een te krachtige positie in het economisch bestel. De vrees voor concurrentie van

de Joden was zeer groot. Dat leidde in 1748 zelfs tot een verzoek van Christelijke diamantbewerders aan de stedelijke autoriteiten om een diamantgilde op te richten om zo Joden uit die sector te mijden. Zover wilde de stad niet gaan. Ondertussen valt uit die petitie van 1748 wel het één en ander af te leiden, vooral hoe niet-Joden dachten over de woon- en werksfeer van veel Joden. De Christelijke diamantbewerders uitten in de petitie hun gram over Joodse aanwezigheid in de stad. Het land dreigde in de ogen van de aanvragers door Joden overspoeld te worden. Hierdoor zouden zij als Christenen op hun beurt hun toevlucht tot een buurland moeten nemen. Alleen zo zouden zij zich economisch kunnen handhaven en niet tot armoede vervallen, terwijl hun voorouders juist de vrijheid van het land zo zwaar met 'goedt en met bloedt' hadden bevochten.

Ondertussen waren Joden hier als 'vreemdelingen' weliswaar toegelaten, maar bouwden zij in de ogen van de indianen van het verzoekschrift, hun bestaan op met het overtreden van allerlei wetten. Joden vermeerderden zich snel, aldus de Christelijke diamantbewerders, en werkten ook nog voor een hongerloon, waardoor er geen eerlijke competitie kon worden bedreven. Bovendien lag het toch niet in hun aard, zo beweerden de Christelijke arbeiders, te werken en te wonen als de Joden, die in hun kost voorzagen met het schoonmaken van schoenen of met de verkoop van kammen en brillen. Bovendien woonden Joden, aldus de aanvragers, met tien of twaalf 'in een hok' en 'met vijf of zes huishoudens met vrouw en kinderen onder een dak of in een huis' en konden het daarom met minder doen. Tot zo'n niveau wilden deze Christenen zich niet verlagen. Het pleidooi van de Christelijke diamantbewerders haalde niets uit, maar pas met het emancipatiedecreet van 1796 konden Christenen de Joden wettelijk geen strobreed meer in de weg leggen.

Straathandel

Joden waren bij veel gilden uitgesloten van het lidmaatschap. Zij mochten wel lid worden van het chirurgijns- en apothekersgilde, het

makelaarsgilde en het gilde van de boekdrukkers en boekverkopers. Zij waren aangewezen op werkzaamheden die niet in gildeverband werden uitgeoefend, zoals de kleinhandel, het slijpen van diamanten, suikerraffinage, zijdenijverheid en tabaksverwerking. Ook in de zuurinleggerij werkten veel joden. Wel toegestaan was de markt en de handel in 2^e hands zaken. Zij mochten echter geen winkels hebben.

Relaties binnen het Jodendom

Historisch worden interreligieuze huwelijken niet geaccepteerd door Joodse leiders en blijft het een omstreden onderwerp binnen de Joodse gemeenschap. Volgens de Halacha⁶ (Joodse wetgeving), zoals afkomstig uit de Talmoed⁷, is het huwelijk tussen een Jood en een niet-Jood verboden en wordt het onder de Joodse wet als nietig beschouwd.

Wordt vervolgd!

NB. In het oorspronkelijk artikel waren er Hyperlinks geplaatst, maar dit werkt niet altijd in een PDF. Vandaar dat u ze hieronder aantreft. Iedereen kan nu gegarandeerd de gewenste link benaderen.

Voetnoten:

¹ <https://www.joodsamsterdam.nl/zwaneburgerstraat/>

² <https://www.joodsamsterdam.nl/baruch-de-spinoza/>

³ <https://www.joodsamsterdam.nl/begraafplaats-ouderkerk-aan-de-amstel-beth-haim/>

⁴ <https://www.joodsamsterdam.nl/nederlands-israelitisch-seminarium/>

⁵ <https://www.joodsamsterdam.nl/opperrabbijn-abraham-samson-onderwijzer/>

⁶ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Halacha>

⁷ <https://nl.wikipedia.org/wiki/Talmoed>

Afdelingsbestuur

Voorzitter

K.E. (Ed) Mensink
voorzitter-asd@ngv.nl

Secretaris, Redactie en Ledenadministratie

W.B. (Wil) Furrer-Kroes 035
secretaris-asd@ngv.nl 5267814

Lid, Communicatie, Webredacteur,

M.J. (Monique) Plat,
webredacteur-asd@ngv.nl

Penningmeester (wnd.)

penningmeester-asd@ngv.nl 020-
7709309

Lid

E.A.M. (Liesbeth) Stricker
liesbeth.stricker@planet.nl

Lid

L.J. van den Dool
Hanslj.vandendool@gmail.com

Onze afdeling op Facebook <https://www.facebook.com/ngvasd/>

Lid worden van de NGV? Uw adres wijzigen? Dat en meer regelt u via:

E-mail: ledenadministratie@ngv.nl

Per post: NGV-ledenadministratie, Postbus 50, 3980 CB BUNNIK

Redactie Amstelland

Mw. W. (Wil) Furrer-Kroes, ook verzending; | H. (Hans) Clever; |
E.F.C. (Ed) van der Velden eindredactie/ opmaak.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de ingezonden stukken.

Druk: Total Copy, Aalsmeer

Amstelland #139 verschijnt Maart 2026. Inzenden Kopij uiterlijk 1 maart 2026.

Redactie-asd@ngv.nl Ed van der Velden (Eindredactie en opmaak)

Amstelland is een uitgave van NGV-afdeling Amsterdam e.o. Opgericht 10 februari 1948. De afdeling omvat de gemeenten Amsterdam, Ouder-Amstel, Amstelveen, Diemen, Muiden, Uithoorn, Aalsmeer en een deel van Ronde Venen, Haarlemmermeer, Nieuwkoop en Wijdmeren.

Auteursrechten: © 2025 bij NGV afd. Amsterdam e.o. en/of auteurs. Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen is toegestaan met bronvermelding. "De auteur is verantwoordelijk voor de formulering en inhoud van elke publicatie. Het recht van redactionele bewerking wordt erkend met de inzending." **Abonnement:** Leden van de afdeling Amsterdam en omstreken ontvangen Amstelland gratis. Andere NGV-leden ontvangen het blad eveneens gratis na bijkomend lidmaatschap van onze afdeling.

Ook niet-leden kunnen zich abonneren. Meer informatie hierover bij penningmeester-asd@ngv.nl

